

З Великоднем, колеги!

ШАНОВНА МЕДИЧНА ГРОМАДО!

Крається серце, болить душа: цьогорічне світле Христове Воскресіння затьмарене війною, залите кров'ю, заглушене свистом ракет, криками розпачу, засіяне смерттю. На нашій рідній землі править кривавий бал Зло.

Та яка б біда нас не косила, а сили наші воскресають! Бо українці завжди вірили і вірять у всеперемагаючу силу Любові. Царство темряви, яким би сильним воно не здавалось, можна перемогти Жертвою! А жертвуємо ми найдорожчим – життям.

Своє життя добровільно віддав Ісус Христос. Він знав, що йде на муки! Така жертвовність є найвищим виявом Любові! І той, хто віддає життя заради інших – не вмирає! А – воскресає. Тому ми й вітаємо один одного словами «Христос Воскрес! Воістину Воскрес!».

Наша багатотерпелива Україна у пасхальні дні чула й інше вітання: «Христос Воскрес – Воскресне Україна!» Вперше такі слова вимовили воєняки УПА. Тепер воно зазвучало знову. Так як і тоді повстанці боролися з ворогом, так і нині в Україні триває боротьба зі Злом – усе тим же московським агресором. Знову вірні сини України зустрічають Великдень зі зброєю в руках і з вірою у допомогу Богу. З вірою в те, що настане час, коли український Великдень знову вітатиме нас не вибухами, а золотим пасхальним передзвоном!

Тож будьмо впевнені у завтрашньому дні! Світло там, де ми даємо йому продовження у наших душах, у наших вчинках, у наших дітях. Подумаймо про них у ці Великодні свята і нехай ці думки будуть сповнені Любові. Все буде вільна, незалежна й соборна Україна!
Христос Воскрес! Воскресне Україна!

Юрій БІЛИЙ, голова Львівської обласної організації професійної спілки працівників охорони здоров'я України.

 ІЗ А МЕДИЧНІ ПРАВА
ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ № 4 (234),
квітень, 2022 р.
ОБЛАСНИЙ КОМПІТЕТ
Львівська обласна організація професійної спілки працівників охорони здоров'я України

Великдень-2022: в Україні радість з горем обнялись

Великдень, Пасха, Христове Воскресіння. Так називають свято, що відображає звершення найзаповітнішої мрії людства – подолання смерті. У словосполученні «Великий День» лунає відгомін міфів та вірувань давніх наших пращурів, індусів, єгиптян, греків, римлян та інших народів, що втілювали ідею вічного життя в образах Бога Сонця, Вішну, Озіріса, Фенікса, ... Людство відзначає цей день уже тисячі років. Тож дібрало чимало способів вшанування Воскресіння, що сформувалися у традиції та звичаї.

Великдень святкують у всьому світі. Назвати цей день рядовим святом було б неправильно, адже воно вважається культовою подією світової історії і головним днем у році для всіх православних християн. Кожен, хто шанує це свято, отримує надію на порятунок, Світле Воскресіння прийнято наповнювати добрими справами, чимало обрядів і традицій в Україні пов'язане з ним.

У багатьох кутках нашої країни великодні традиції та обряди дотримуються практично в незмінному вигляді, такими, якими вони дійшли до нас з найдавніших часів. У кожного з нас свято Великдень асоціюється з святочним хлібом, крашанками, світлом, яке символізує свічка, радісним піснеспівом, церковним передзвоном і взаємними привітаннями. Символіка цього світлого свята пов'язана і з богослужінням. Пасхальне нічне богослужіння, пасхальне привітання або христосовування зі словами: «Христос воскрес!» – «Воістину воскрес!» і триразовим поцілунком в щок; вогонь, який символізує Боже Світло, від якого всі віруючі можуть запалити лампадки і свічки та понести їх додому; пасхальна трапеза, яка настає після Великого посту, і відбувається зі священними пасками, писанками, а також сирами та ковбасами; хресний хід, який відбувається опівночі перед Пасхою від православного храму і супроводжується гучними піснями, а закінчується ранковим богослужінням; великодні передзвони на честь Христового Воскресіння після семиденного мовчання.

Сьогодні, коли країна продовжує боротися за право мати власну самобутність у двадцять першому столітті, багато людей вивчають свої корені, які допомагають їм зрозуміти, ким вони є сьогодні. Серед захисників української держави переконлива більшість із великою цікавістю зазирає на минулі часи козацтва. Щоб відчуті тогочасне буття козацького воїнства варто поринути у цікаву працю, яка називається «Опис України, кількох провінцій Королівства Польського, що тягнуться від кордонів Московії до границь Трансильванії, разом з їхніми звичаями, способом життя і ведення воєн».

фото великоднього натюрморту із синьо-жовтим прапором і крашанками. А також шоломом, який їй подарували військові, що воювали на сході України до початку вторгнення 24 лютого. Даля Грибаускайте написала, що впевнена – настане день, коли шоломи українців прикрасять квіти перемоги.

Задали про Україну й інші політики, зокрема канцлер Німеччини Олаф Шольц. Він написав у Twitter, що війна посеред Європи пригнічує усіх. І тому всі підтримують українців і стоять на їхньому боці.

Великдень-2022: вітання від друзів

«Будьте сильні і майте в серці одвагу всі, хто уповає на Господа» – цю фразу, українською мовою сказав у своїй великодній промові Борис Джонсон, глава уряду Великої Британії. Він звернувся до українських християн. На його піджаку був значок із двома прапорами – британським та українським.

«Усі ті у цілому світі, хто живе під страхом переслідувань і були змушені таємно святкувати Воскресіння Спасителя. І звісно, християни України – ті, що святкують Великдень сьогодні, і ті, хто відзначатимуть його православний еквівалент пізніше, для кого послання надії від Ісуса тріумф життя над смертю і добра над злом будуть цього року відгукуватися так, як ніколи раніше. Великдень каже нам, що є світло за межами темряви, що за стражданнями – йде порятунок, і тому цього Великодня будьте сильні і майте в серці одвагу всі, хто уповає на Господа. Бажаю всім християнам світу на цей Великдень усього найкращого», – наголосив прем'єр-міністр Великої Британії.

Із синьо-жовтим прапором на костюмі, поруч із литовським, вітав з Великоднем і президент Литви, Гітанас Науседа. Як і Борис Джонсон він приїжджав до Києва на власні очі побачити злочини російської армії. У своєму зверненні говорив про героїзм українців у цій боротьбі, і обіцяв непохитну підтримку Литви.

«Цього року ми святкуємо чудо Воскресіння у особливий для Європи і світу часи. У цей історичний момент ми не можемо перестати захоплюватися сильним духом героїчного українського народу. Але такого захвату заслуговує і наша нація, яка стоїть наче скеля за братів-українців, готова брати участь у всьому. Бо наша доля спільна. Бо боротьба України за свободу – це наша боротьба», – зауважив президент Литви.

Великодньої надії і перемоги Україні побажала і попередниця Гітанаса Науседи, Даля Грибаускайте. На своїй сторінці у Facebook вона опублікувала

Великдень-2022: як святкують у світі

Святкування Великодня не має жодних стандартів, тому кожен народ має власні цікаві звичаї та обряди.

Наприклад, у Болгарії люди виготовляють багато різних глиняних горщиків із хорошими побажаннями та скидають їх з верхніх поверхів будинків на знак перемоги над злом. А кожен бажаючий може взяти собі кусник цього горщика додому на щастя. Писанки тут дозволено фарбувати тільки у Чистий четвер, а на святковому столі повинні бути баранина та червоне вино.

У Фінляндії у цей день також святкують прихід весни. Напередодні свята фіни садять в горщики жито або траву. Коли з'являються перші пагігці, вважається, що вони приносять до домівки весняні барви та настрої.

Для шведів великоднім символом є не яйце, а саме курча. Тому тамтешні жителі прикрашають ними свої домівки. Крашанки вони роблять з картону, а всередину кладуть цукерки.

Колись в Італії напередодні Великодня по домівках розносили палаючий факел – вогонь із церкви, однак сьогодні на місце цієї традиції прийшли феєрверки.

Ось такі-от великодні цікавинки.

Христос Воскрес! – Воскресне Україна!

ЛЬВІВСЬКІ МЕДИКИ – ангели-

Пересічні громадяни отримують травми, які раніше фіксували лише у військових

До Першого територіального медичного об'єднання Львова потрапляє все більше пацієнтів з травмами, які можливо отримати лише в умовах війни. Зазвичай такі травми отримують військові, але через постійні обстріли населених пунктів, багатоповерхівок такі травми отримують і пересічні громадяни, яких зараз рятують львівські лікарі, повідомила прес-служба ЛМР.

До лікарень, за словами лікарів, потрапляє дуже багато цивільних пацієнтів з регіонів, де зараз ведуться активні бойові дії. Лікувальні заклади там знищені, тож люди не можуть отримати медичну допомогу. Є багато і внутрішньо переміщених осіб, які звертаються до лікарів самостійно або потрапляють через гуманітарні медичні коридори.

«Зараз кардинально змінилася структура травм. Люди потрапляють з травмами, які можливі лише за умови ведення війни. Зазвичай такі травми отримують військові, але через обстріли цивільного населення зараз з такими важкими травмами потрапляють і прості громадяни. І ми готові надавати всю можливу допомогу для всіх, хто її потребує», – повідомив завідувач і хірургічного відділення лікарні швидкої медичної допомоги Першого ТМО Гнат Герич.

Львівські і нововолинські лікарі під звуки сирени пересадили нирки двом пацієнтам

Пацієнтка Ольга – з Луганщини. У її квартиру потрапила міна. Жінка отримала множинні поранення черевної порожнини, м'яких тканин тулуба, нижніх кінцівок та обличчя. Найбільше постраждала права рука: в пацієнтки фактично повністю відсутня плечова кістка.

«Ми з міста Попасна . 7 березня в наш балкон прилетіла міна, через що моя дружина отримала поранення. Сусідка, яка була в цей час з нами, загинула. «Швидка» доставила дружину в Бахмут, потім в Краматорськ, звідти до Дніпра і аж потім нас перевезли до Львова», – розповів чоловік Ольги.

Поки маму рятують львівські лікарі, один з її синів захищає Маріуполь.

Пацієнтів лікарні відвідав мер Львова Андрій Садовий. За його словами, у кожного з пацієнтів, які зараз проходять лікування, своя важка історія. Лікарі зараз надають медичну допомогу жінці з Маріуполя, яка поховала чоловіка біля їхнього дому. Сусідка по палаті три доби втікала від обстрілів, і через втому не впоралася з кермуванням. В іншій палаті пацієнтка з розтрощеною рукою, син якої на передовій. Серце за нього болить, мабуть, більше, ніж рани.

«Мама і донька змогли вибратися з підвалу в Ірпені. Дісталися до Львова і мама стала родинним донором нирки для донечки. Це до речі, сота трансплантація у Львові. Припала на війну», – повідомив мер Львова Андрій Садовий.

У Львів доставили спеціальним потягом для транспортування поранених 48 людей із Слов'янська та Бахмута, що на Донеччині.

«Серед евакуйованих є люди на візках, пацієнти з мінно-вибуховими травмами. Всі вони продовжать лікування у міських медичних закладах. Дякую всім, хто рятує українські життя!», – написав мер Львова.

Львівщина отримала автомобілі швидкої допомоги від Литовського сейму

Львівщина отримала швидкі від Литовського сейму. 4 авто швидкої допомоги відтепер працюватимуть для забезпечення потреби галузі охорони здоров'я Львівщини.

Їх передали представники делегації Сейму Литовської Республіки. Авто оснащені обладнанням для надання невідкладної допомоги, проведення реанімаційних заходів тощо.

«Ми підтримуємо Україну, наші серця б'ються разом з вами. Адже ви захищаєте всю Європу. Ця війна – це наша війна теж, цей фронт – це фронт всього демократичного світу. Тут вирішується майбутнє Європи. Майже кожен в Литві хоче допомогти. Надсилають гроші на фонди, тоді фонди можуть купити авто і скеровувати сюди. Багато волонтерів самі сюди везуть машини, бронезилети тощо. Важливо, що підтримка України є не тільки на рівні держави, аде кожна людина у Литві хоче чимось допомогти. У Литві 100% підтримка України», – зазначив Віце-спікер Сейму Литовської Республіки Паулюс Саударгас.

Це лише невелика частина допомоги для України від Литви. До прикладу, литовський Фонд Blue and Yellow ще раніше передав Україні сотню джипів. Литва і надалі про-

довжуватиме допомагати Україні і закликає це робити інші країни.

«Дякую польському і литовському народу, аде саме вони надають ту підтримку і допомогу, яка потрібна. Ми часто говоримо про Уряди, парламенти, Президентів, але поки нас не почнуть підтримувати люди в кожній з країн, перемоги буде важко. Величезна подяка саме людям з Литви і Польщі. Це держави, які чітко стоять на нашій стороні, чітко називають росію мордором, а її керівника звіром і поки так не зробить вся інша Європа, ми будемо втрачати тисячі наших людей. Перемога точно буде за нами, але з кожним днем вона нам коштує все дорожче. Я б хотів, щоб таке ж відношення, як у Польщі і Литви до України, було і в інших європейських держав. Аде саме Україна стала на захист демократичних, європейських цінностей і саме ми їх боронимо для всієї Європи», – зазначив начальник Львівської обласної військової адміністрації Максим Козицький.

Система охорони здоров'я України адаптувалася до нових реалій

Депутатська комісія питань охорони здоров'я та материнства, профільний департамент спільно з експертами виокремили основні напрямки, на яких потрібно зосередити увагу в галузі медицини в умовах воєнного стану, притік переселенців із зони бойових дій та готовності системи охорони здоров'я адаптуватися до нових реалій.

Як зауважив депутат обласної ради Олег Дуда, необхідно переглянути потреби та заходи профільної обласної програми, передбачити у ній соціальний та медичний супровід для учасників війни та їх сімей. Крім того, потрібно уже зараз готуватися до можливих спалахів інфекційних хвороб, подбати про їх профілактику та забезпечити лікарні необхідними медикаментами. «Велика кількість переміщених осіб з постраждалих регіонів, тривале перебування в дорозі, підвищення температури повітря – усе це може сприяти розвитку різних інфекційних хвороб. Маємо до цього бути готовими», – наголосив Олег Дуда.

Окрім того, як наголосили учасники засідання, важливими є питання психологічної допомоги та реабілітації українцям, які постраждали від війни, із залученням в тому числі міжнародних організацій. Значну увагу також слід приділити створенню медико-реабілітаційних центрів та хоспісних відділень.

На Львівщині встановили сучасний ангиограф

МОЗ спільно з ДП «Медзакупівлі України» встановили ангиограф у Червонограді. Такі ангиографи планується встановити ще у 24 опорних лікарнях по всій Україні.

Прилад дозволяє обстежувати та лікувати патології судин різних органів і систем а також визначає місце звуження, закупорки або ж розширення судини, наявність внутрішньої кровотечі, поширення пухлинного процесу та інші процеси та хвороби, які виявити іншим шляхом не вдається.

Окрім того, новітнє обладнання допоможе кардіологам та нейрохірургам максимально оперативно надавати медичну допомогу у випадку інсульту чи інфаркту міокарда.

Перед запуском медичний персонал кожної з лікарень, куди будуть поставлені ангиографи, буде проходити відповідне навчання.

У «ОХМАТДИТІ» надаватимуть консультативну нейрохірургічну допомогу

«Сьогодні розуміємо, що дітей з нейрохірургічними порушеннями є дуже багато, а фахових вузьких спеціалістів і їх консультацій не достатньо. Тому у нашій поліклініці консультуватиме лікар-нейрохірург дитячий Андрій Жебін із командою спеціалістів», – зазначив в.о. директора Львівської обласної дитячої клінічної лікарні «ОХМАТДИТ» Дмитро Квіт.

«Просимо звертатися батьків дітей з нейрохірургічними патологіями, вродженими вадами головного мозку, патологіями хребта, нейроонкологічними проблемами, черепно-мозковими травмами тощо», – додав медик.

Юнака з Маріуполя – транспортували львівські медики

16-річний Іван пройде тривале лікування і реабілітацію у США.

Українських дітей з важкими пораненнями, отриманими у війні росії з Україною допомагають рятувати провідні клініки світу. Зокрема, на лікування у США вдалося доправити 16-річного Івана, який отримав важке поранення у Маріуполі під час ракетно-бомбового удару рашистів. Про це повідомила заступниця міністра охорони здоров'я Ірина Микичак.

Іван спочатку потрапив до реанімації Дніпропетровської обласної дитячої клінічної лікарні, де кілька днів отримував інтенсивну терапію. Далі до кордону хлопця транспортували бригади обласних центрів Дніпропетровського, Вінницького і Львівського обласного центру екстреної медичної допомоги. Після цього естафету підхопили польські колеги служби медичного рятівників. У 5-му військовому медичному шпиталі в Кракові (Польща) стабілізували стан дитини і підготували до перельоту в США.

12 квітня спеціальний медборт з лєтовища Баліце доставив хлопця в супроводі мами Майї на тривале лікування і реабілітацію до США.

Нагадаємо, що лікарі Першого ТМО врятували жінку та її 10-місячну доньку, які отримали осколкові поранення під час евакуації зі свого села на Київщині. Авто обстріляли під Гостомелем. З шести пасажирів вдалося вижити лише трьом: Лесі та двом діткам. Троє друзів загинули на місці. Лєся лєдь встигла вибратися з палаючої автівки і дістати звідти свою малечу та 3-річного сина подруги. У неї – вогнепальне поранення кисті руки, у 10-місячної Кіри – три осколки у ніжці, хлопчик не постраждав.

Відзначали Всесвітній день здоров'я

З цієї нагоди Міністр охорони здоров'я України Віктор Ляшко відвідав заклади охорони здоров'я Львівщини та зустрівся з директором Європейського регіонального бюро ВООЗ доктором Гансом Анрі П. Клюге.

Сторони наголосили на важливості безперервного надання медичних послуг громадянам України та обговорили спільні зусилля для його забезпечення.

Віктор Ляшко та доктор Клюге також відвідали медичні заклади – дитячу лікарню та лікарню швидкої допомоги.

Нагадаємо, що від початку повномасштабних воєнних дій пошкоджено 291 лікарню, з яких 18 – знищено повністю. Внаслідок постійних ворожих обстрілів пошкоджено 73 «швидких», ще 105 – захоплено окупантами. 22 медиків було важко поранено та 7 – вбито.

Станом на 6 квітня підтверджено 91 атаку на медпрацівників і медзаклади, в результаті яких загинуло 73 людини та 46 було поранено.

Віктор Ляшко розповів, як працюють лікарі в областях, де тривають активні бойові дії

На деокупованих територіях країни, у тих містах, де лікарні знищено повністю, розгортають польові госпіталі. Процес надання медичної допомоги не зупиняється ні на хвилину.

В регіонах, де ведуться активні бойові дії, медична допомога надається пораненим на першому етапі тими лікарнями, які є поруч, а потім евакуюють туди, де роблять операції, і далі відправляють на реабілітацію.

За його словами, у Луганській і Донецькій областях, там, де практично не залишилося лікарень, багатьох пацієнтів евакуювали у більш безпечні місця на захід і в центр країни.

охоронці постраждалих від війни

Додатково розгорнуті польові шпитали на заході України, щоб відкрити весь процес технологічно, як будуть працювати ці лікарні.

«На деокупованих територіях Київської, Сумської та Чернігівської областей одразу після деокупації ми звертаємося до департаментів охорони здоров'я обласних державних адміністрацій, які аналізують ситуацію. Якщо є потреба, однієї повертаються мешканці, а лікарня знищена, розгортаємо польові госпитали. У Бучі та Ірпінні запущені лікарні на базі існуючих закладів. У Бородянці працює екстрена медична допомога та оцінюються наслідки і кількість людей, які на зараз там залишилися», – сказав Ляшко.

Також міністр зазначив, що лікарів для роботи з політравмою та вогнепальними пораненнями достатньо. Всі, хто має досвід хірургії та травматології перекваліфікувалися і працюють, щоб рятувати і бійців, і мирних жителів, які сьогодні зазнають пошкоджень. Крім того, на допомогу в Україну вже прибуло 290 іноземних медичних працівників.

Загалом в Україні з початку війни пошкоджено 307 закладів охорони здоров'я, сюди входять і Центри первинної медико-санітарної допомоги. Повністю знищено і не підлягає відновленню 21 лікарня.

Ми повністю на боці України

Міністр охорони здоров'я Ізраїлю Ніцан Горевіц, який відвідав Львів, оглянув один з польових шпиталів, який нещодавно розгорнули ізраїльські фахівці.

Пан Міністр висловив свою підтримку Україні і запевнив у готовності Ізраїлю допомагати українцям, зокрема в плані реабілітації і забезпеченні медичним обладнанням та медикаментами.

«Від початку російського вторгнення Ізраїль повністю на боці України, а значить – на боці справедливості. Наші лікарі відчували свій обов'язок допомагати людям, тому саме тут, в Україні, розгорнули польовий шпиталь. Водночас ми готові приймати поранених у себе. Не можу не згадати про ті випробування, які кожен день переживають українці, про звірства, які вчиняють проти мирного населення. Трагедія в Бучі сколихнула Ізраїль. Сьогодні, як ніколи, ми повинні підтримати Україну усім чим можемо», – зазначив Міністр охорони здоров'я Ізраїлю.

Ніцан Горевіц під час візиту зустрівся із заступником міністра охорони здоров'я України Олексієм Яременком та поцікавився потребами галузі, враховуючи воєнний стан країни.

«Від початку війни сотні лікарень України або зруйновані повністю, або частково пошкоджені. Більшість з них ворог атакує цілеспрямовано. Жалючий приклад з пологовим будинком в Маріуполі. Поранені не можуть повноцінно скористатись медичною допомогою, адже йде постійна атака ворога й на бригади лікарів. Окупанти обстрілюють і гуманітарні коридори. Система охорони здоров'я потребує ліків, зокрема для хірургії. Кількість – необмежена. Якщо конкретніше, то Україні потрібні броньовані автомобілі швидкої допомоги, бронезилети та каски для наших лікарів. Серед обладнання: мобільні рентгени, аптечки натівського стандарту, VAS-системи», – наголосив Олексій Яременко.

В Міністерстві охорони здоров'я України уже підготували список необхідного, який передадуть ізраїльським партнерам.

Своєю чергою, голова Комітету з питань здоров'я нації Михайло Радущкий на занепокоєння Міністра охорони здоров'я Ізраїлю назвав причини, чому Україна повинна перемогти.

«По-перше, наша армія воює за власну землю. Україна за останні 8 років навчилася гідно відстоювати своє право на незалежність. По-друге, у нас є військова підтримка країн Європи та США. По-третє, усі повинні запам'ятати, що коли впаде Україна, то впаде увесь цивілізований світ. І найголовніше, по-четверте, враховуючи побачене українськими захисниками, які звільняють міста від окупантів, вони не можуть собі дозволити не воювати і не захищати», – зауважив Михайло Радущкий.

До польового шпиталу завітав також начальник Львівської ОВА Максим Козицький.

«В багатьох населених пунктах України люди елементарно не мають ні продуктів харчування, на запасів медикаментів, ні зв'язку. Це те, що приніс зі собою «руській мір». З Львівщини щодня відправляємо гуманітарний вантаж до областей, куди можливо доставити допомогу. Чи можемо сказати, що цього вистарить? Ні, адже війна триває. Я дякую усім партнерам, котрі зараз допомагають Україні та водночас закликаю країни, міжнародні організації – підтримати наших захисників, наших переселенців, наших біженців. Це ваш внесок у розбудову нового цивілізованого суспільства», – акцентував очільник області.

На Львівщину прибули евакуйовані мешканці Маріуполя

Вони тижнями сиділи у підвалах, рятуєчись від бомб та обстрілів російського загарбника. Сьогодні їм надають необхідну медичну допомогу.

Приїжджих маріупольців скерували на лікування у медичні обласні заклади. Постраждали були в дорозі приблизно 36 годин, мешканці Маріуполя – з осколковими пораненнями. Пацієнти перебувають у стані середньої важкості, стан їх стабілізований, але вони надалі потребують медичної допомоги.

Окрім медичної допомоги, постраждалі потребують спокую, адже знаходяться у нестабільному психоемоційному стані. Всі медикаменти є. Пацієнти отримують усю необхідну медичну допомогу та консультації суміжних спеціалістів.

Львівські медики передали у зони бойових дій понад 40 карет швидкої медичної допомоги

Транспортні засоби призначені військовим медикам та підрозділам екстреної медичної допомоги в гарячих точках.

«Це – різнопланові «швидкі»: від евакуаційних позашляховиків до спеціалізованих автомобілів класу «А» та «В». Деякі з них тактично-евакуаційні. Ми – кожен на своєму місці – робимо все для підтримки обороноздатності нашої держави та наближення перемоги над ворогом», – повідомляє колектив Львівського обласного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф.

Львівський Обласний Центр Екстреної Медичної Допомоги та Медицини Катастроф з перших днів війни отримує та розподіляє гуманітарну допомогу від партнерів з різних країн. Відтак львівські медики, спільно з благодійниками та волонтерами, передали у різні області України понад 40 карет швидкої медичної допомоги.

Транспортні засоби призначені військовим медикам та підрозділам екстреної медичної допомоги в гарячих точках.

«Це – різнопланові «швидкі»: від евакуаційних позашляховиків до спеціалізованих автомобілів класу «А» та «В». Деякі з них тактично-евакуаційні. Ми – кожен на своєму місці – робимо все для підтримки обороноздатності нашої держави та наближення перемоги над ворогом», – повідомляє колектив Львівського обласного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф.

Вітаємо новонароджених!

У Львівській обласній клінічній перинатальній центр за період з 24-го лютого змогли народити більше ніж 90 жінок, що були змушені покинути свої домівки через війну та 160 ще стоїть на обліку і спостерігаються в нашому Центрі, та планують народжувати в нас.

Це яскраве підтвердження того, що життя не спинити, воно триває, нація відроджується і українські жінки мужнім духом, вірою і сповнені боротьбою за майбутнє своїх дітей, сімей, родин..., і нехай їм у цьому допоможе Бог.

В «ОХМАТДИТі» врятували чотирирічну дитину

Чотирирічну дівчинку Єву, яку батьки з початком війни вирішили відправити до бабусі в село, покусала бельгійська вівчарка. До лікарні дитину привезли у край важкому стані, з множинними рвано-кусаними ранами голови, обличчя, рук, ніг, тулуба.

Про це повідомила завідувачка реанімаційного відділення Віра Приймакова.

За її життя спочатку боролися наші лікарі-реаніматологи, а після стабілізації стану, п'ятьма лікарями-хірургами було проведено 6-годинне оперативне втручання з первинної хірургічної обробки ран з зупинкою кровотечі.

Зі слів заступника медичного директора з хірургічної роботи Богдана Мальованого, дівчинку уже перевели в хірургічне відділення лікарні на подальше лікування та готують до наступних етапів пластичних операцій. Скільки буде цих операцій – все залежить від того, як заживатимуть рани.

Дві різні сім'ї, дві долі, дві схожі історії

У Львівській обласній дитячій лікарні рятує двох хлопчиків, які разом із сім'ями намагалися врятуватися із Маріуполя до Запоріжжя, та потрапили під обстріли «Градами».

Дві різні сім'ї, дві долі, дві схожі історії. Вони вибиралися із Маріуполя на власних авто і вже на під'їзді до Запоріжжя на пагорбі їх колону з автомобілів почали обстрілювати із «Градів».

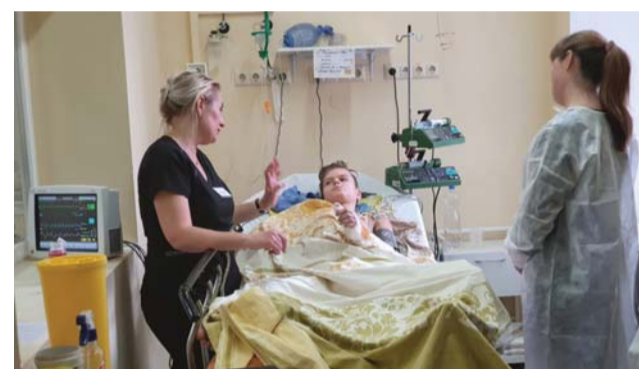
Один із хлопчиків, якого зараз лікують в ОХМАТДИТі, – дворічний Артем, поряд з ним бабуся Світлана. Окрім неї і Артема, у машині знаходилися дідусь, батьки хлопчика та його дядько.

«Я ніколи не забуду, як моя донька йшла назустріч машина, падала, непритомніла, дивилася мені в очі і казала – мамо, це все», – розповіла пані Світлана.

Усі, окрім Світлани, отримали важкі поранення і спочатку були госпіталізованими до лікарень Запоріжжя, згодом – до Львова. У Артемчика тотальне мінно-вибухове ураження тіла. Але сьогодні, дякуючи лікарям, його здоров'ю уже нічого не загрожує. Тринадцятирічному Івану, який разом зі своїми батьками також їхав до Запоріжжя, пощастило менше. Як повідомляють лікарі, хлопчик прибув у важкому стані, з апаратами зовнішньої фіксації – відкрита черепно-мозкова травма, відкрита травма грудної клітки, множинні мінно-вибухові ураження черевної порожнини, верхніх і нижніх кінцівок тощо.

Сьогодні йому проведено ряд обстежень, скореговано терапію, він у свідомості, самостійно харчується.

Зі слів мами Івана - Марії, під час обстрілів син прощався із життям, проте вижив, бореться і мріє стати справжнім футболістом.

До Львова евакуйовали 15 поранених українців

До Львова зі східних областей України доправили 15 поранених українців. Більшість із них – у стані середньої важкості після мінно-вибухової травми. Зараз їм надають всю необхідну медичну допомогу.

Постраждалих транспортували спеціальним медичним потягом, після чого госпіталізували у лікарню. Дев'ятьох із них раніше прооперували у Дніпропетровській лікарні, тож сюди доправили на долікування. Ще шістьох пацієнтів евакуйовали у задовільному стані.

«До нас доставили черговий медичний евакуаційний поїзд. Бригади швидкої допомоги доставили 9 пацієнтів у стані середньої важкості. Їх прооперували у Дніпропетровській лікарні і доправили до нас на долікування. Ще 6 пацієнтів з різними травмами також госпіталізовано у нашу лікарню – вони у задовільному стані», – повідомили у лікарні.

Також до Львова вчора евакуйовали 16 поранених дітей зі сходу країни з різними травмами. Тут їм надають всю необхідну медичну допомогу.

Нагадаємо, до Львова евакуйовують поранених з різних міст України, які постійно обстрілюють російські окупанти. Спецпотягом зі сходу на захід країни транспортують пацієнтів з мінно-вибуховими та іншими травмами. Нещодавно, 10 квітня, до Львова зі Слов'янська і Бахмута евакуйовали 48 поранених.

Руїни на місці лікарні

Міністр охорони здоров'я Віктор Ляшко відвідав одну із районних лікарень на Київщині.

До війни неможливо звикнути, як і до тих нищівних руйнувань, які принесли із собою російські окупанти.

Біль і злість від побаченого. Нещодавно було відкрито нове приймальне відділення, побудована нова амбулаторія, лікарня розвивалася

та надавала медичну допомогу. Зараз – все зруйновано ворогом, орки вже відсутні у регіоні, а наслідки їх перебування ми будемо ще відчувати довго.

Відновлення медичної допомоги – непросте завдання, але Міністерство спільно з департаментом охорони здоров'я ОДА, Центром медицини катастроф і, звісно ж, з підтримкою Медичних сил ЗСУ вже розпочали розгортання тимчасових потужностей для допомоги громаді.

Наступний крок – повноцінне відновлення кожного пошкодженого чи зруйнованого закладу, кожного кабінету лікаря.

РФ відповість за кожну розстріляну лікарню, «швидку» та за кожного вбитого медика. За час війни пошкоджено 279 лікарень, 19 повністю зруйновано. 20 медичних працівників було важко поранено, 6 вбито. Але наші медики не здаються і не опускають рук, вони щодня рятує життя.

– Як можна охарактеризувати зміни, які відбулися в сфері охорони здоров'я в Україні за місяць війни? Що змінилося?

– Змінилося передусім те, що дуже багато людей були змушені переселитися. За даними ООН, вимушеними переселенцями стало понад 10 млн осіб: близько 6,5 млн стали внутрішньо переміщеними особами, ще близько 4 млн покинули територію України. Це означає, що люди, які переселилися в інші регіони України, шукатимуть можливостей отримати послуги охорони здоров'я (ОЗ) в тих регіонах і це вплине на роботу системи ОЗ.

По-друге, ми спостерігаємо атаки й удари по закладах ОЗ. ВООЗ відстежує цю інформацію, перевіряє, верифікує і валідує. Станом на сьогодні відбулося 85 ударів по закладах ОЗ. Це неприйнятно. Така ситуація загрожує лікарям, медсестрам, іншому медперсоналу. Крім того, в такій ситуації багато людей бояться відвідувати медичні заклади.

По-третє, ми спостерігаємо активні бойові дії й бачимо, що фокус медичної допомоги зміщується на травми, поранення, опіки, переломи тощо. Водночас ми розуміємо: таке зміщення означає меншу пріоритетність допомоги пацієнтам з неінфекційними захворюваннями, неперервність надання допомоги пацієнтам з туберкульозом, ВІЛ, діабетом. Ми бачимо порушення неперервності лікування туберкульозу, ВІЛ/СНІДу, діабету та ін. Це означає, що необхідно зробити все, аби така допомога надавалася, а її безперервність була дотримана.

На фоні цих переміщень, атак і ударів по закладах ОЗ, порушення процесу надання й неперервності медичної допомоги ми спостерігаємо адаптацію української системи ОЗ до цих змін. За останні п'ять тижнів я був свідком того, як українська система ОЗ адаптується, намагаючись максимально надавати послуги українцям. Я справді хочу похвалити колег, які працюють в МОЗ, місцеву владу й медичних працівників, які в цілодобовому режимі роботи роблять все, аби надання послуг відбувалося навіть у бомбосховищах. Я хочу подякувати медичним працівникам, за те, що вони змогли адаптуватися до таких умов роботи у військовій час.

– Який обсяг медичних послуг, за вашими оцінками, перемістився в західні регіони з початком війни?

– Система охорони здоров'я найбільше постраждала на сході та півдні, більшість вимушено переміщених осіб шукає притулку на заході, хоча вплив війни відчувається по всій країні. Важливо пам'ятати, що наслідки є як миттєвими, так і довгостроковими. Зараз проблем доступу до медичної допомоги чимало, зважаючи на активні бойові дії та відсутність громадського транспорту, яка обмежує пересування. Близько 1000 медичних закладів знаходяться поблизу зон бойових дій. Як наслідок, доступ до ліків та медичних працівників обмежений або взагалі відсутній в районах, де тривають запеклі бої. За нашими оцінками, наразі в країні відкрито близько половини аптек, а ВООЗ підтвердила понад 85 нападів на систему ОЗ. Це атаки, які сколихують суспільство до глибини душі та позбавляють людей базової медичної допомоги. Імунізацію припинено, а лікування та діагностику раку зірвано по всій країні. Це має серйозні наслідки не лише сьогодні, але матиме й надалі.

– Впродовж останніх років в Україні відбувалася реформа системи ОЗ, яка передбачала, зокрема, облік наданих медичних послуг. В умовах війни такий облік ускладнено й медичні заклади отримують гроші, виходячи з тих показників, які були до війни. На вашу думку, яка буде доля реформи, заснованої на принципах обліку кількості медпослуг?

– Я вважаю, що реформа має продовжитися. Ми розуміємо, що навіть за умови ведення бойових дій використання

Під час війни система охорони здоров'я України показала свою працездатність – голова Бюро ВООЗ в Україні

Представник ВООЗ, голова Бюро ВООЗ в Україні Ярно Хабіхт в інтерв'ю агентству "Інтерфакс-Україна" оцінив роботу української системи охорони здоров'я та назвав головні виклики, з якими стикається медицина під час війни.

інформації є важливим і ще більш важливим. Обмін інформацією під час бойових дій особливо важливий у випадку переміщення людей. Використання інформації з первинної ланки, використання статистики Національної служби здоров'я України є дуже важливим для розуміння того, де перебувають люди, та яких послуг вони потребують. Відстеження надання послуг, статистика, ведення обліку від первинної ланки до інших ланок насправді допомагає правильно розуміти ситуацію, правильно розуміти потреби ОЗ і таким чином краще забезпечувати надання цих послуг українцям. Тобто реформа має

продовжуватися в будь-якому випадку.

Скажу більше - має продовжуватися не лише реформа, а й робота всієї системи, бо після закінчення війни найголовнішим питанням буде здоров'я людей. Тож, по-перше, я вважаю, що реформа має продовжитися. По-друге, мають розвиватися інвестиції в інфраструктуру системи охорони здоров'я. І, по-третє, необхідно масштабувати необхідні послуги, зокрема такі як психічна допомога та психосоціальна підтримка, адже кожному боляче, у кожного є потреби. Також буде необхідно задовольнити потреби системи охорони здоров'я, починаючи з психічної допомоги до ВІЛ, ТБ та неінфекційних захворювань.

Отже, вся робота в рамках реформи, навіть під час війни, має продовжуватися, має адаптувати підходи та забезпечувати надання послуг людям. Крім того, по закінченні війни здоров'я буде пріоритетом номер один. Необхідно буде переконатися, що, по-перше, існують потужні інституції, які долучилися до реформи ще з 2016 року.

– Які наслідки війни можуть мати найбільший вплив на медичну систему України – бомбардування лікарень, міграція медиків, розповсюдження інфекційних захворювань, обмеження доступу до лікування та ліків тощо?

– Насправді кожен із цих аспектів має вирішальне значення, і всі вони дуже важливі. Це стосується й переміщення людей, ударів по закладах охорони здоров'я, переміщення медперсоналу, що призводить до відсутності необхідних спеціалістів у потрібних місцях – все це має величезний вплив. Крім того, проблемним є також і питання порушення ланцюгів та систем постачання. Це означає, що в потрібному місці і в потрібний час може не бути необхідних ліків і медичних виробів. Все це справляє величезний негативний вплив.

Крім того, важливим моментом є проведення певної реструктуризації з точки зору адаптації системи ОЗ до актуальних потреб. Можна сказати, що система ОЗ України сьогодні проходить стрес-тест, але ми бачимо, що вона працює, вона операційна. Останніми тижнями ми спостерігаємо, як відбувається її адаптація і яким чином система ОЗ спільно із компонентом гуманітарної міжнародної допомоги адаптується до нових умов.

Незважаючи на складний стрес-тест для системи, вона залишається дієздатною. Впродовж кількох останніх та наступних тижнів дуже важливо відстежувати, яким чином взаємодіятимуть система охорони здоров'я та заходи гуманітарного реагування, де це необхідно.

– Чи надає ВООЗ допомогу Україні в умовах війни? Якщо так, то яку саме?

– В нас є спеціальний бюджет для сектору охорони здоров'я на 45 млн доларів США на наступні три місяці. І зараз відбувається чергова доставка засобів гуманітарної допомоги. Гуманітарні конвої привозять вантажі, зокрема засоби допомоги особам, що отримали травми, та інші засоби для підтримки допомоги на первинній ланці.

В цілому за останні 5 тижнів ми вже доставили 160 тон медичних засобів. Впродовж останніх тижнів поставки відбувалися до Запоріжжя, Київської області, Києва, Сум, Харкова, Чернігова, Полтави та Одеси. Ми продовжуємо цю роботу щодня, як продовжують її інші люди та організації, що

надають підтримку. Крім того, ми як ВООЗ не лише продовжуємо наші заходи гуманітарного реагування, але також думаємо про те, як посилити систему охорони здоров'я в майбутньому.

– Що саме входить до цієї допомоги – ліки, медичні вироби, медичне обладнання?

– Гуманітарна допомога ВООЗ включає медичні товари для лікування травм, хірургічної та первинної медико-санітарної допомоги в Україні, такі як кисень, інсулін, хірургічні матеріали, анестетики та набори для переливання крові (для її збору, тестування та безпечного переливання). Також доставлені генератори кисню, дефібрилятори, монітори, регідратаційні солі, марля та бинти – список довгий. Працюємо в тісній координації з МОЗ. Разом з нашими партнерами ми вже охопили півмільйона людей медичними, невідкладними та травматологічними засобами. На сьогоднішній день ООН загалом надала допомогу, яка рятує життя майже мільйону людей.

– Як ВООЗ оцінює роботу військової медицини України, адже вона відрізняється від медицини мирного часу? Чи проводяться консультації з міжнародними експертами в цьому напрямку?

– Хочу сказати, що українські медики мають досвід роботи з такими викликами, починаючи з 2014 року. Взагалі медпрацівники в багатьох країнах, включаючи Україну, добре підготовлені для роботи з травмами і пораненнями. Наразі ми бачимо, що багато лікарень повністю перепрофілюються на роботу із травмами та пораненнями. Вони потребують достатніх запасів засобів постачання для порятунку здоров'я і життя громадян. На мій погляд українські лікарі та медсестри роблять все можливе. Крім того, ми бачимо також залучення міжнародних команд екстреної медичної допомоги. Ми постійно підтримуємо діалог з партнерами та МОЗ України й бачимо, що українські лікарі та медсестри наразі тримають ситуацію під контролем.

– Щодо потреб медицини у воєнний час: чи висначає ліків та медичних технологій, які необхідні саме для надання допомоги при воєнних травмах?

– За останні тижні українська система охорони здоров'я та медичні працівники продемонстрували надзвичайну стійкість. Багато з них самі постраждали від війни, але продовжують працювати, щоб рятувати життя. Кілька лікарень були перепрофільовані, змінили пріоритет зі своїх регулярних послуг на лікування поранених. Запаси ліків та обладнання в країні не безкінечні і в якийсь момент будуть виснажені. Чим довше затягується війна, тим більша проблема із забезпеченням медикаментами та обладнанням. Саме тому ВООЗ цілодобово працює над доставкою травматологічних та невідкладних хірургічних наборів, медичного обладнання та основних ліків у найбільш постраждалих регіонах.

– Яку роль може відіграти ВООЗ в розв'язанні воєнних конфліктів? Чи вплинуть негативні історії довкола Міжнародного комітету червоного хреста (МКЧХ) на діяльність та імідж міжнародних гуманітарних організацій?

– У ВООЗ немає мандату для вирішення воєнних конфліктів. Підкреслю, що завданням ВООЗ передусім є підтримка систем охорони здоров'я, медичних працівників і пацієнтів, і це те, що ми робимо в Україні 24/7.

На мою думку, негативні історії про МКЧХ підживлюються дезінформацією в соціальних мережах. Це не нове явище, але воно посилюється під час війни. Чутки про МКЧХ ставлять їх співробітників під загрозу і не дозволяють їм виконувати свій гуманітарний обов'язок.

Анна ЛЕВЧЕНКО